Valiokunnan lausunto YmVL 2/2019 vp– U 5/2019 vp

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi moottoriajoneuvojen tyyppihyväksynnästä kevyiden henkilö- ja hyötyajoneuvojen päästöjen (Euro 5 ja Euro 6) osalta ja ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saatavuudesta annetun asetuksen (EY) N:o 715/2007 muuttamisesta (pakokaasupäästöjä koskevan asetuksen muuttaminen RDE-päästötestin suhteen)

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi moottoriajoneuvojen tyyppihyväksynnästä kevyiden henkilö- ja hyötyajoneuvojen päästöjen (Euro 5 ja Euro 6) osalta ja ajoneuvojen korjaamiseen ja huoltamiseen tarvittavien tietojen saatavuudesta annetun asetuksen (EY) N:o 715/2007 muuttamisesta (pakokaasupäästöjä koskevan asetuksen muuttaminen RDE-päästötestin suhteen) (U 5/2019 vp): Asia on saapunut ympäristövaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- hallitussihteeri Janne Mänttäri, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Elina Vaara, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Keijo Kuikka, Liikenne- ja viestintävirasto

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio on ehdottanut, että tietyt todellisten ajonaikaisten päästöjen (RDE) testauksen näkökohdat sisällytetään lainsäädäntöön, joka tulee Euroopan parlamentin ja neuvoston hyväksyttäväksi. Komissio toimii näin varmistaakseen tarvittavan oikeusvarmuuden kansallisille viranomaisille, toimialalle ja kuluttajille. Ehdotuksen tavoitteena on varmistaa, ettei syyskuusta 2017 alkaen myönnettyihin tyyppihyväksyntöihin liittyisi oikeudellista epävarmuutta. RDE-testausmenettelystä tuli tuolloin pakollinen.

Valmis
5.0

Lisäksi ehdotuksen tavoitteena on varmistaa, että myös jatkossa eroa laboratoriotesteissä mitatun päästöjen lakisääteisen raja-arvon ja RDE-menettelyllä mitatun arvon välillä voidaan asteittain vähentää. Komissiolle ehdotetaan annettavaksi valtuudet tarkistaa vaatimustenmukaisuuden tunnuslukua alaspäin sen mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen. Kyse on nykytilan vahvistamisesta, sillä tunnuslukujen seuraaminen ja tiukentaminen olivat myös alkuperäisessä tavoitteessa.

Asetusehdotuksessa esitetään, että asetuksen liitteeseen I lisätään taulukko, johon sisältyvät vaatimustenmukaisuuden tunnusluvut. Nykyiset komission asetuksella annetut vaatimustenmukaisuuden tunnusluvut siirrettäisiin sellaisenaan parlamentin ja neuvoston asetuksen liitteeseen.

Lisäksi komissiolle annettaisiin valtuutus antaa ehdotuksen 14 a artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä. Tämä valtuutus olisi voimassa viisi vuotta säädöksen voimaantulopäivästä. Ehdotuksessa myös päivitetään komiteamenettelyä koskevat säännökset vastaamaan Lissabonin sopimusta.

Asetusta sovellettaisiin sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa sen jälkeen, kun Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat hyväksyneet sen. Asetus tulisi voimaan kolmen päivän kuluttua siitä, kun se on julkaistu Euroopan Unionin virallisessa lehdessä.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää EU:n tasolla tehtäviä toimia päästövähennysten saavuttamiseksi ja ilmanlaadun parantamiseksi liikennesektorilla tärkeinä. Nykyisen ehdotuksen taustalla on tavoite vähentää liikenteen päästöjä niin, että laboratoriotesteissä lakisääteiset raja-arvot alittavan auton päästöt entistä paremmin vastaisivat raja-arvoja myös todellisessa liikenteessä, minkä varmistamiseksi vaatimuksiin on otettu mukaan RDE-mittausmenettely ja sitä koskevat vaatimuksenmukaisuuden tunnusluvut. Valtioneuvosto pitää tätä tavoitetta tärkeänä ympäristön kannalta.

Vaatimustenmukaisuuden tunnuslukujen säädösperustan muuttaminen on tarpeellista, sillä todelliset ajonaikaiset päästöt ja laboratoriossa mitatut päästöt eroavat toisistaan merkittävästi. Vaatimustenmukaisuuden tunnuslukujen avulla ja niitä asteittain tiukentamalla pyritään saamaan ajonaikaiset päästöt vastaamaan tulevaisuudessa paremmin laboratoriotesteissä mitattuja raja-arvoja. Valtioneuvosto pitää tärkeänä vahvistaa vaatimusten oikeusperustaa ja siten vastata Unionin yleisen tuomioistuimeen esiin nostamaan lainsäädäntöperusteiseen ongelmaan. Suomi edistää asetusehdotuksen käsittelyä huomioiden puheenjohtajakauden roolinsa.

Valtioneuvosto katsoo myös, että ehdotus on suhteellisuusperiaatteen ja toissijaisuusperiaatteen mukainen.

Valtioneuvosto pitää lähtökohtaisesti tarkoituksenmukaisena komission mahdollisuutta antaa delegoituja säädöksiä liittyen tekniseen kehitykseen ja sen mukana muuttuviin vaatimuksiin.

Valiokunnan lausunto YmVL 2/2019 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta valtioneuvoston kantaan yhtyen pitää tarpeellisena selkeyttää moottoriajoneuvojen vaatimuksenmukaisuuden tunnuslukuja koskevaa säädösperustaa moottoriajoneuvojen päästöjen mittaamiseksi. Komissio on laatinut laboratoriomittausta täydentävän menetelmän (RDE-testi, Real Driving Emissions Test), jolla ajoneuvojen päästöjä testataan todellisissa olosuhteissa. Komission asetuksessa (EU) 2016/646 vahvistettiin RDE-testausmenettelyn soveltamispäivät ja määriteltiin testausmenettelyssä sovellettavat vaatimuksenmukaisuuden tunnusluvut, joiden perusteella voidaan vahvistaa sallittava ero laboratoriotesteissä mitatun päästöjen lakisääteisen rajaarvon ja RDE-testin arvon välillä, kun autoa ajetaan tieliikenteessä.

Euroopan unionin yleinen tuomioistuin kumosi komission asetuksesta (EU) 2016/646 osan, jossa vahvistettiin vaatimuksenmukaisuuden tunnusluvut. Tuomioistuin katsoi, että tunnusluvut olisi tullut hyväksyä komission asetuksen sijasta tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä. Tuomioistuin lykkäsi asetuksen osittaisen kumoamisen vaikutuksia helmikuuhun 2020 asti antaakseen komissiolle aikaa tuomion täytäntöönpanoon. Komissio on valittanut tuomiosta, joten lainsäädäntöhankkeen etenemisen aikataulusta ei ole varmuutta.

Tuomioistuimen päätöksen seurauksena komissio ehdottaa vaatimuksenmukaisuuden tunnuslukujen sisällyttämistä lainsäädäntöön, jossa toimivalta on Euroopan parlamentilla ja neuvostolla. Valiokunta toteaa valtioneuvoston kannassa todetun tavoin, että koska todellisissa ajo-olosuhteissa ja laboratoriossa mitatut päästöt edelleen poikkeavat toisistaan, vaatimuksenmukaisuuden tunnusluvuista säätäminen on aiheellista.

Valiokunta pitää valtioneuvoston kannan tavoin tärkeänä EU-tasolla tehtäviä toimia päästövähennysten saavuttamiseksi ja ilmanlaadun parantamiseksi liikennesektorilla. Valiokunta painottaa, että jatkossa tulee kiinnittää huomiota ajoneuvojen päästöjen ympäristönäkökohtiin siten, että ympäristölle ja terveydelle haitallisten päästöjen määrät saadaan vähenemään.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Ympäristövaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Valiokunnan lausunto YmVL 2/2019 vp

Helsingissä 2.10.2019

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Hannu Hoskonen kesk
varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr
jäsen Petri Huru ps
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Niina Malm sd
jäsen Sari Multala kok
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Hussein al-Taee sd
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Lahtinen